

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת סנהדרין

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפוך.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובכ"א

טל : 571-2016 (02)

פ"ג זה בורר

גמ' כג. - כד :

דיני ממונות - זה וזה בורר דיין א' והדיינין בוררין שלישי, לר"מ בעינן אף דעת בעלי דינין
אין כופין לזה לזון בעירו בפני ערכאות שבסוריא (אינן בקיאין), ר"פ - כשרוצה ב"ד אחר הסמוך לזה
לר"מ יכול לפסול דיין של ערכאות שבסוריא (ולרבנן לא) ולא מומחין
לר"מ יכול לפסול עדות של זה - לר"ל לחזור מקבלת עד א' כבי תרי,
ר' אלעזר - בבא הוא ואחר לפסול כל משפחתו [איהו ממילא קפסל],
ר' יוחנן - לפסול א' מב' כיתי עדים שאמר הבע"ד להביא [רב דימי - דאינו נוגע בעדותו - ל"ק
דרש"י - כמ"ד צריך בע"ד לברר דבריו - ולהביא השנייה, ל"ב - א"צ לברר דבריו - להביא אף הראשנה כשרים,
רבין - כשפסול אף הדיינין ונמצא אמת [מיגון] (וכן להיפך)] (וב' לשונות ברש"י אם נאמנים לפסול
הראשונים כשנמצא השנייה פסולים)
ורבנן חולקין

{ ר"ל כעוקר הרים ור"מ הרי הרים וטוחנן; ת"ח בא"י מנעימין ונוחין זל"ז בהלכה משא"כ בבבל;
חנופה וגסות רוח בבבל; בבל כלולה במקרא משנה ותלמוד; במחשכים הושיבני - תלמוד
בבלי }

"נאמן עלי (רש"י - להיות דיין)" קרוב (ר' דימי - א' מג'), ג' רועי בקר, השבע לי בחיי ראשך (רש"י - ולא
שבועה חמורה) - ר"מ - יכול לחזור, חכמים ולהל' - אינו יכול לחזור
שמואל - מח' ב"מחול" (התובע), אבל ב"אתן" (הנתבע) לכו"ע חוזר
ר' יוחנן - מח' באתן, רבא ולהל' - מח' באתן אבל במחול לכו"ע אינו חוזר
ר"ל - מח' לפני גמר דין אבל לאחר לכו"ע אינו חוזר
ר' יוחנן ורבא ולהל' - מח' לאחר אבל לפני לכו"ע חו זר (שמואל - אא"כ קנו מידו (רש"י - מתחלה
שלא יחזור))

גמ' כד : - כז :

פסולין לזון ולהעיד (תוס' - דרבנן) [רש"י - מעין גזלנין - אל תשת רשע עד - וכ"ש דיין] :
1) משחק בקוביא [רמי ב"ח - אסמכתא לא קניא (רש"י - כעין גזילה בידו), רב ששת - כר"י (להל') אין
אומנות אחרת - שאין עסוקין ביישובו של עולם] [רש"י - אינן בקיאין בדיני מו"מ ואינן יראי חטא]]
2) מלוה ולוה בריבית
3) מפריחי יונים (איזה תקדם, מביא יונים מאחרים - גזל מפני דרכי שלום)
4) סוחרי שביעית, (5) גזל מציאת חש"ו, (6) חמסן, (7) רועה
8) מגדל בהמה דקה בא"י (רבא)
9) גבאי המס ומוכסין (רב יהודה - דוקא בדחזו דשקלי יתירתא)
10) ר"נ - אוכלי דבר אחר (רש"י - מקבל צדקה מגוי) בפרהסיא בדאפשר בצניעא
11) רב ששת - חשוד על עריות, ור"נ מכשיר (לרש"י - בבא אערוה - אינו חמס) אבל לא להתיר אשה
ריב"ל - אימתי ובד"א של ר"י לפרש, ר' יוחנן - בד"א לחלוק, רמי ב"ח - אפי' אימתי לחלוק
לר"ט דברייתא ולרמי ב"ח - ת"ק דר"י דמשנתנו - אפי' יש להן אומנות אחרת פסולין [רש"י - לאו בידו
הוי אסמכתא]

תקנת החשוד אטריפות רק כשילך למקום שאין מכירין ויחזיר אבידה/ויפסיד טריפה משלו בדבר חשוב
משחק בקוביא - שבירתן ולא עושה אפי' בחנם (י"ג לנכרים)
מלוה בריבית - קריעת שטר ולא אוזף אפי' לנכרי
סוחרי שביעית - יבדלו ונותן הרווחים במתנה לעניים

כהני חשידי אשביעית (רש"י - להשהותו אחר ביעור - דמורו היתרא דקדשים הותרו להם)

{ קשר רשעים אינו מן המנין; שבנא מרד בחזקיה וביקש להשלים עם סנחריב; כי השתות יהרסון; תורה
נקראת תושיה; מחשבה (דאגת מזונות) מועלת אפילו לדב"ת (לשכח) אא"כ עסוקין לשמה }

הנפסלין מדרבנן לעדות רק אחרי שהכריזו בב"ד פסולין - ומח' אם סתם רועה בעי הכרזה

אריס שגונב דבר מועט שנגמרה מלאכתו כשר לעדות [רש"י - מורי היתר]

קוברים ביו"ט כשרים [סברי "מצוה" - והשמתא ל"כפרה"]

עד זומם - אביי ולהל' - נפסל למפרע משעה שהעיד, רבא - משהוזם ולהבא [אין לך אלא משעת חידושו (לרש"י - חי' שהראשונים נפסלים), משום פסידא דלקוחות דלפני הזמה (אפי' אין חידוש - העידו תרי בחד, דפסלינהו בגזלנותא)]

מומר לנבילות להכעיס -

אביי ולהל' - פסול [רשע - כר"מ דהחשוד לקל הוחשד לחמור (רע לבריות)]
רבא - כשר [דוקא רשע דחמס - הו"א כר' יוסי (דהוזם בממונות כשר לנפשות), אינו חשוד אף לרע לבריות]

תוס' כד: - כז.

אסמכתא לרב ששת - לרש"י - סומך דסבור דבידו לעשות

לרש"י - שכיר מותר לעבוד בקרקע של נכרי בשביעית

מותר למכור שביעית - לרש"י - ע"מ לאכול היא ודמיה לפני שביעית

מומר לנבילות לתיאבון לכו"ע פסול - חמס - לרש"י - משום ממון דשכיח בזול

רוצח בזה"ז לכהיהוה לעיניו - (1 ינקרו, 2 יתנו ממונו ליורשין, 3 שמתא

גמ' כז: - כט.

קרובים: ראשון בראשון (אח - אחות), שני בראשון (דוד), שני בשני (בן דוד) [לא יומתו אבות (אחים) על (בעדות) בנים ובנים לא יומתו על אבות], ובעל באשתו [אשת דודו = "דודתך היא"]

חורגו ואשתו פסול - אבל בנו וחתנו יעיד

לר' יוסי (להל') חתן גיסו (בעל אחות אשתו) יעיד, ור"י ומשנתנו חולקין

משנה ראשונה - רק הראוי ליורשו פסולים (רש"י - אחי אמו כשר לו, אבל הוא פסול לאחי אמו)

שלישי בראשון - למשנתנו יעיד, רב (רש"י להל') כר' אלעזר - פסול

שלישי בשני - לר' אלעזר פסול, לרב (רש"י להל') יעיד

מח' בב"ב אי לאבי אבא נחשב שלישי או שני

אחי האח stepbrother - לר' ירמי' פסול, לרב חסדא כשר, מחותן - רב חסדא - כשר

ארוסה - לרבה בב"ב כשר לחוב לה [לאו שארון], לרבינא פסול [איקרובי דעתא]

קרוב ונתרחק כשר, ר"י - אם יש בנים פסול (מח' להל')

שושבינו (רב - כל ז', רבא - יום החופה), לא דיבר ג' ימים מאיבה - לר"י פסול [לא אויב לו -

מקרבא/מרחקא דעתי], לרבנן כשר לעדות ופסול לדיינות

ר' יוסי בר"י - שונאים אין יושבין בדין כאחד

רש"י כח:

לרש"י - בן גיס מאשה אחרת כשר אפי' לר"י ומשנתנו (ויש חולקים - רק לר' יוסי)

גמ' כט. - ל.

בדיקת עדים - מאיימים שהשוכרים עדים מזלזלים בו, בודקים הגדול לבד, השני, נותנים ונותנין, מכניסין בעלי דינים והגדול שבדיינין אומר ההכרעה

דיין שאמר איני יודע (אפי' מהמיעוט) יוסיפו הדיינין [רש"י - כמי שלא ישב בדין]

עדות על הודאה רק באמר "אתם עדיי" (אפי' מלוה - ולוה שותק) דטוען משטה אני כך (גמ' בב"ב - חוץ

משכיב מרע - דאינו משטה), לרבא - אפי' "להד"מ" [לא הוחזק כפרן דלא זכר מילי דכד']

(ואביי חולק)

לא טענינן ל'י משטה אני בך, טענינן זכות לדיני נפשות, לא טענינן למסית [לא תחמול ולא תכסה עליו, ה' לא טען לנחש]

{ כל המוסיף גורע }

אדם עשוי לומר שלוחה שלא להשביע את עצמו, ר' חייא - ואת בניו (ור' ישמעאל בר' יוסי חולק)

כותבין הודאה (רש"י - כמלוה בשטר): בפני שנים וקנו מידו [רש"י - סתם קנין לכתיבה עומד],
בפני ג' ולא קנו לרב, ולא לרב אסי - לרב אדא ב"א אלא כשהוא כנפינהו, לרבא - ואמר הוה עלי
דייני, למב"ר אשי - וקבעו מקום ומזמני ל'י [רש"י - נעשית כמלוה בשטר שגלוי לכל]
בקרקה בפני ב' בלי קנין (מח') להל' כותבין, ומח' במטלטלין בעינייהו [אי נחשב מחוסר גוביינא]
חסרון בלשון השטר - חזקה דב"ד כותבין כדת כר"ל, אבל בחתימת שנים חוששין לב"ד טועין אא"כ
יש הכרח דהיה ג'

ע"א על הודאה בממון שהטמין בשדה בחייו - נאמן [בידו ליטלן]

גמ' ל. - לא :

כתיבת פסק דין ע"י רוב - ר' יוחנן - "זכאי" [לא תלך רכיל],

ר"ל - פלוני מזכה ופלוני מחייב [מחזי כשיקרא],

ר' אלעזר - מדבריהם נזדכה פלוני [כשניהם]

דין ע"י רוב וטעו - הרוב משלמים חלקם, ובע"ד מפסיד חלק המיעוט [טוען דהו"ל לציית לי, והרוב
טוענים דבלעדו לא סליק דינא]

צירוף עדים: ת"ק - ראייה ביחד [מעידים על דברים שונים, והוא "עד" - כחד],

ור' יהושע ב"ק חולק [והוא עד או ראה או ידע - מ"מ]

לתני רב אידי ב"א (מח') מודה ת"ק לריב"ק בעדות בכור (רש"י - כ"א ע"א על מום מאליו),

קרקה (רש"י - ב' הודאות) (ויודעים דעדותם על דבר א'), חזקה (רש"י - ע"א על ג' שנים שונים),

סימני גדלות (כ"א על ב' שערות אחרות)

מח' אי הל' כריב"ק אף במטלטלין (רש"י - כ"א על הלואת מנה אחרת)

לת"ק הגדה ביחד [כ"א ע"א לשבועה, היקש לראייה], ור' נתן חולק [לא מקיש]

מפקינן לבעלי דין בשעת משא ומתן

עדות המוכחשת בבדיקות: רב יהודה - כשרה בדיני ממונות

(רבא - אבל לא ב"מנה שחור - לבן" (רש"י - עיקר גוף העדות), ונהרדעי חולקין)

לדיני נפשות - לרב יהודה פסולה, לרב חסדא כשרה

ר"ש ב"א - ע"א 100 וע"א 200 - לב"ש פסול, לב"ה בכלל מאתים מנה,

ובב' כיתי עדים לכו"ע כשר

"הבא כל ראיותך עד ל' יום" - לרשב"ג (להל') - יכול לסתור הדין אפי' מצא אח"כ

"הבא עדים, ראייה" "אין לי" - לרשב"ג יכול להביא אח"כ (אא"כ ידע בהן קודם), וחכמים (להל')

חולקים [רש"י - חיישינן לזיוף ולשכירת עדים]

ומודים חכמים - ר"נ - בינוקא דלא ידע במילי דאבוה, בבאו עדים ממדה"י, בשטרות אביו מופקד

ביד אחר

לרבה ב"ר הונא בשם ר' יוחנן הל' כרשב"ג אף בערב וצידן, ורבב"ח חולק

ב' לשונות בר"נ אם שלישי נאמן על שט"ח שבידו דפרוע [אי בעיא שורפון] (וכן הל')

או לא [איתחזק בב"ד (רש"י - הנפק)]

ר' יוחנן - כ"א יכול לכפות ללכת למקום הוועד,

ר' אלעזר ורב ספרא - כופין לדון בעירו [יוציא מנה על מנה?] (ויכולין לשאול בכתב ויכול לבקש

שיכתבו מאיזה טעם דנתוני), רב אשי - חוץ ממלוה שיכול לכוף לבית הוועד [עבד לוח]

חליצה כופה לעיר של יבם [זקני עירון]